

Miten pääkaupunkiseudun asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan liikkumiseen?

Tuloksia syksyn 2019 Liikkumistutkimuksesta

5.5.2020

Liikennejärjestelmä ja tutkimukset -osasto
HSL Helsingin seudun liikenne

ABCD-vyöhykkeet

- HSL:n joukkoliikennelippujen hinnoittelussa siirryttiin 27.4.2019 vyöhykeperusteiseen hinnoitteluun. Lippujen hinnat eivät enää perustu kuntarajoihin, vaan Helsingin keskustan ympärille piirtyviin vyöhykkeisiin A, B, C ja D.
- Kyseessä on merkittävin muutos joukkoliikenteen lippujen hinnoittelussa sitten seutulipun, joka otettiin käyttöön vuonna 1986.

ABCD-vyöhykkeet

- Merkittävin hinnanmuutos tapahtui Espoon/Vantaan B-vyöhykkeen ja Helsingin välisillä matkoilla sekä Espoon ja Vantaan välisillä matkoilla. Näille matkoille tarvittiin ennen seutulippu, mutta nyt riittää huomattavasti edullisempi kahden vyöhykkeen lippu.
 - 30 päivän AB/BC-kausilippu on 44 % halvempi kuin entinen seutulippu
- Vyöhykehinnointeluun siirtymisen odotetaan vaikuttavan HSL-alueen asukkaiden kulkutavan valintaan ja lisäävän joukkoliikennematkoja kuntarajojen yli.

Liikkumistutkimus 2019

→ HSL selvitti syksyllä 2019 kyselytutkimuksella, miten vyöhykkeiden käyttöönotto on vaikuttanut pääkaupunkiseudun asukkaiden kulutapojen käyttöön, kuntarajan ylittäviin joukkoliikennematkoihin sekä asuinpaikan valintaan

- Miten vyöhykeuudistuksen vaikutukset vaihtelevat asuinkunnan ja -vyöhykkeen mukaan?

→ Tutkimuksen toteutus:

- Tutkimukseen kutsuttiin 17 784 satunnaisesti väestörekisteristä poimittua Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten asukasta
- Postissa kutsukirje, jossa pyydettiin vastaamaan kyselyyn netissä
- Tekstiviestillä linkki kyselyyn ja muistutus vastaamisesta
- Tiedonkeruu syys-marraskuussa 2019
- 2 107 vastaajaa, vastausaste 12 %

Kysymykset kulkutapojen käytöstä

- Miten ABCD-vyöhykkeiden käyttöönotto on vaikuttanut...
- Joukkoliikenteen käyttöösi, kun kuljet töihin tai opiskelemaan?
 - Joukkoliikenteen käyttöösi vapaa-ajan matkoilla?
 - Henkilöauton käyttöösi, kun kuljet töihin tai opiskelemaan?
 - Henkilöauton käyttöösi vapaa-ajan matkoilla?
 - Pyörällä kulkemiseesi?
 - Kävelyysi?

- Vastausvaihtoehdot:
- Lisännyt paljon
 - Lisännyt jonkin verran
 - Ei vaikutusta
 - Vähentänyt jonkin verran
 - Vähentänyt paljon
 - (En käy töissä tai opiskele)
 - En osaa sanoa

Muut kysymykset vyöhykkeiden vaikutuksista

→ Oletko tehnyt ABCD-vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi enemmän joukkoliikennematkoja kuntarajojen yli?

- Kyllä, säännöllisesti
- Kyllä, silloin tällöin
- En
- En osaa sanoa

→ Onko ABCD-vyöhykkeiden käyttöönotolla ollut vaikutusta asuinpaikkasi valintaan?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Vastaajien määrä alueittain

Alue	Vastaukset
Helsinki A	558
Helsinki BC*	412
Espoo B + Kauniainen	359
Espoo C	275
Vantaa B	261
Vantaa C	242
Yhteensä	2 107

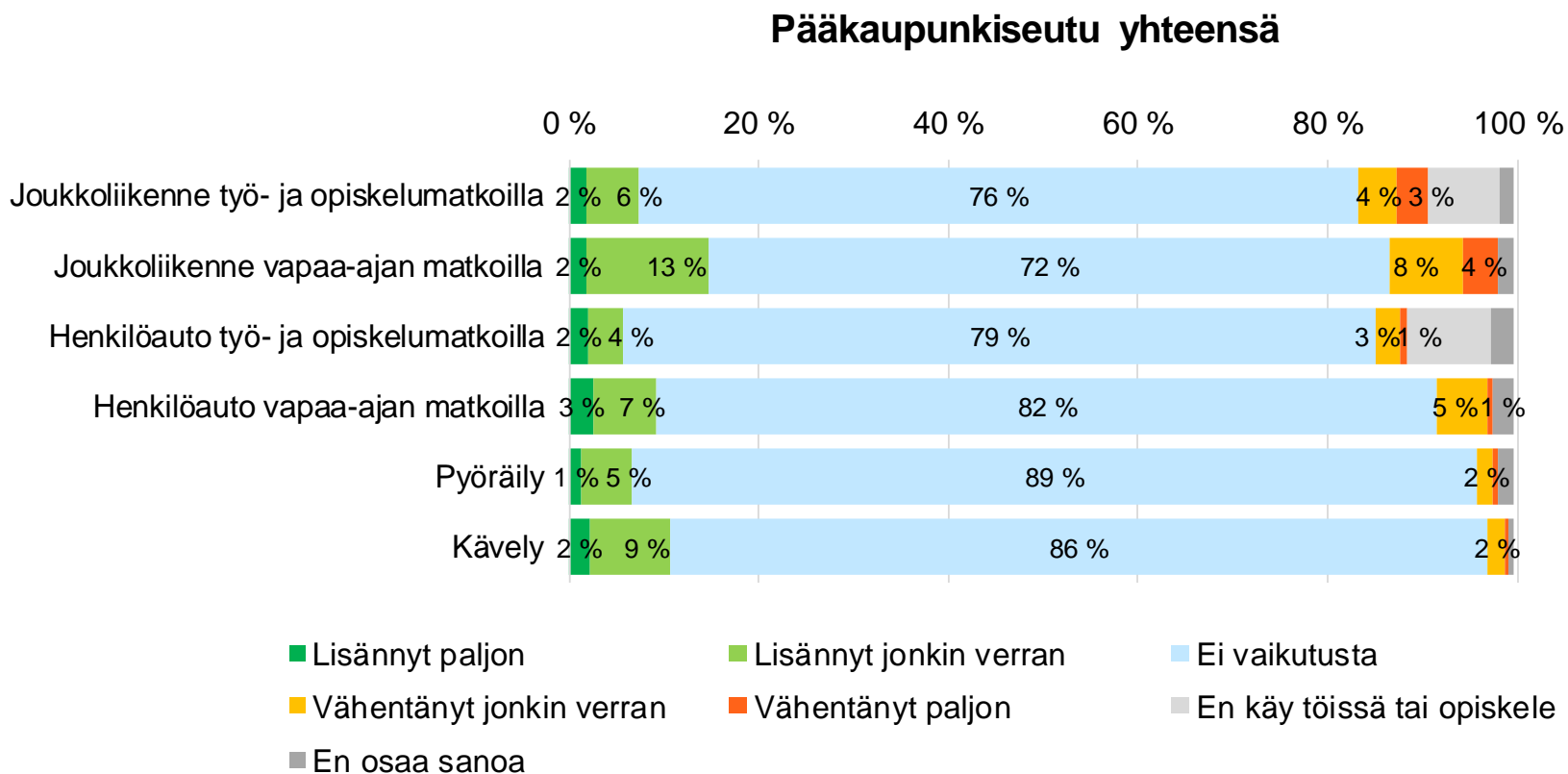
*) Helsingin C-vyöhykkeen vastaajat (27 kpl) yhdistettiin pienen määrän vuoksi B-vyöhykkeeseen.

Kulkutapojen käytön muutokset vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi asuinalueen mukaan

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön?

Pääkaupunkiseutu yhteensä

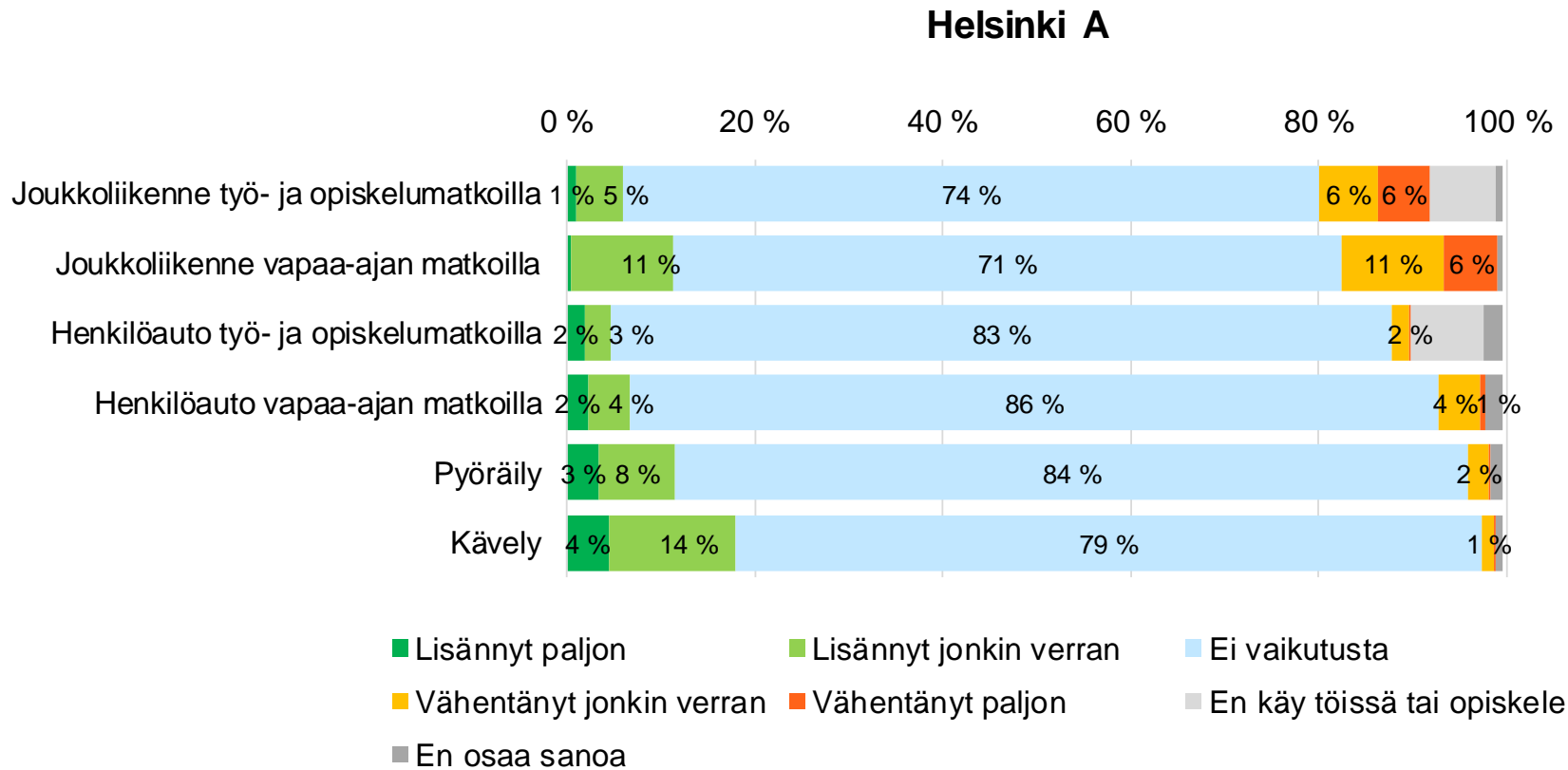

Tulosten tulkinta: Kulkutavan käytön voidaan arvioida lisääntyneen vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi, jos käyttöä lisänneitä on enemmän kuin käyttöä vähentäneitä (ja toisin päin).

Joukkoliikenteen käyttö vaikuttaa asukkaiden arvioiden perusteella hieman lisääntyneen vapaa-ajan matkoilla vyöhykeuudistuksen vuoksi: 15 % sanoo lisänneensä käyttöä ja 11 % vähentäneensä.

Kävely ja pyöräily vaikuttavat arvioiden perusteella lisääntyneen, hieman myös autoilu.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön? Helsingin A-vyöhyke

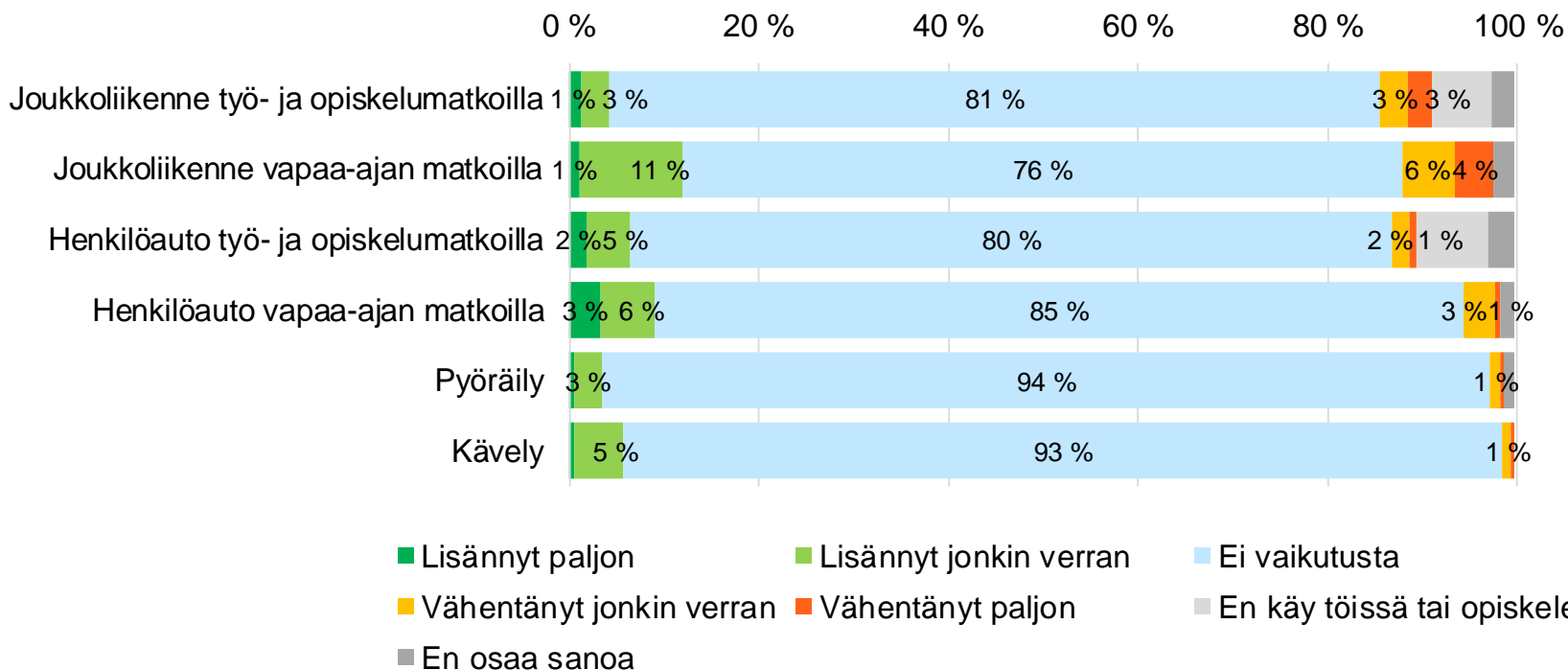
Helsingin A-vyöhykkeen asukkaiden joukossa on enemmän niitä, jotka arvioivat vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi, kuin niitä, jotka arvioivat lisänneensä.

Kävelyn ja pyöräilyn arvioidaan lisääntyneen, hieman myös autoilun.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön? Helsingin BC-vyöhyke

Helsinki BC

Helsingin BC-vyöhykkeen asukkaissa on suurin piirtein yhtä paljon joukkoliikenteen käyttöä lisänneitä kuin vähentäneitä.

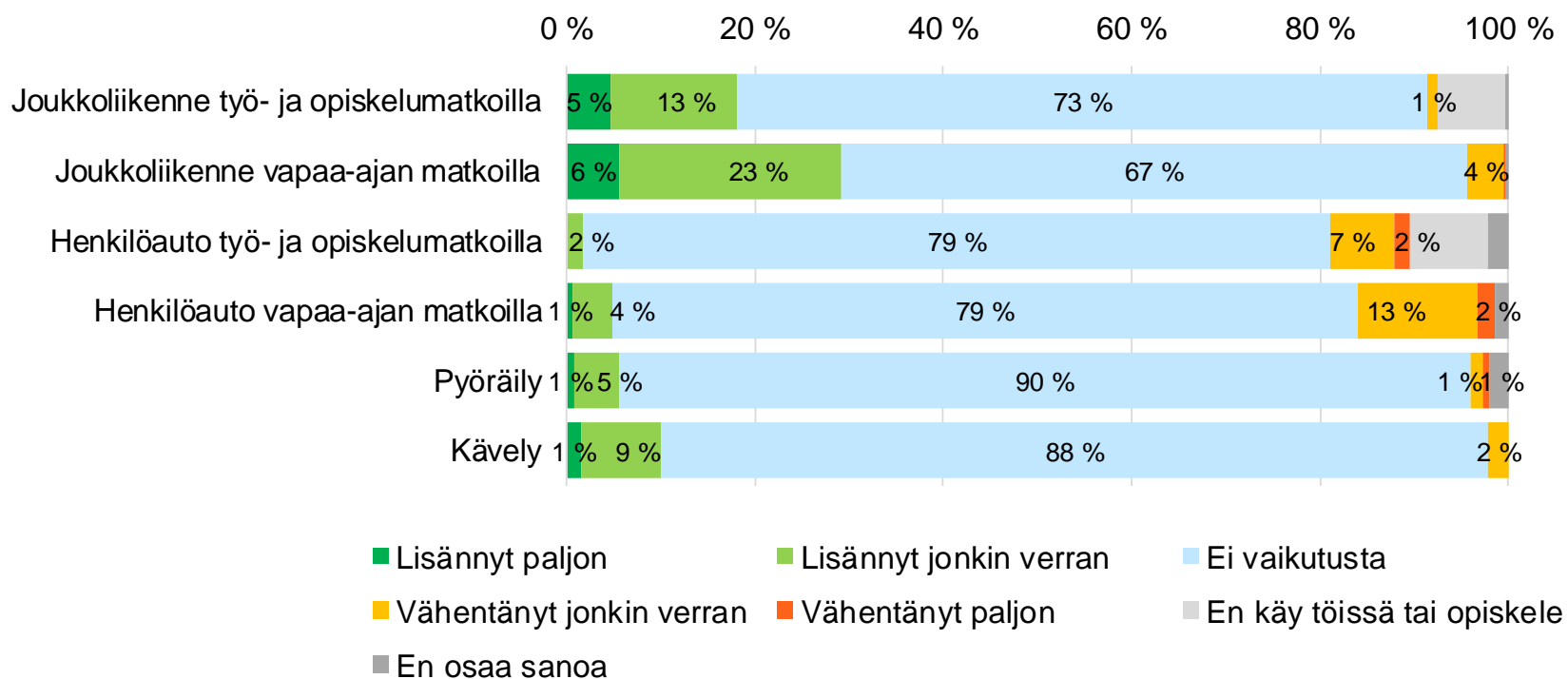
Asukkaiden arvioiden perusteella auton käyttö ja kävely ovat hieman lisääntyneet.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön?

Espoon B-vyöhyke + Kauniainen

Espoo B + Kauniainen

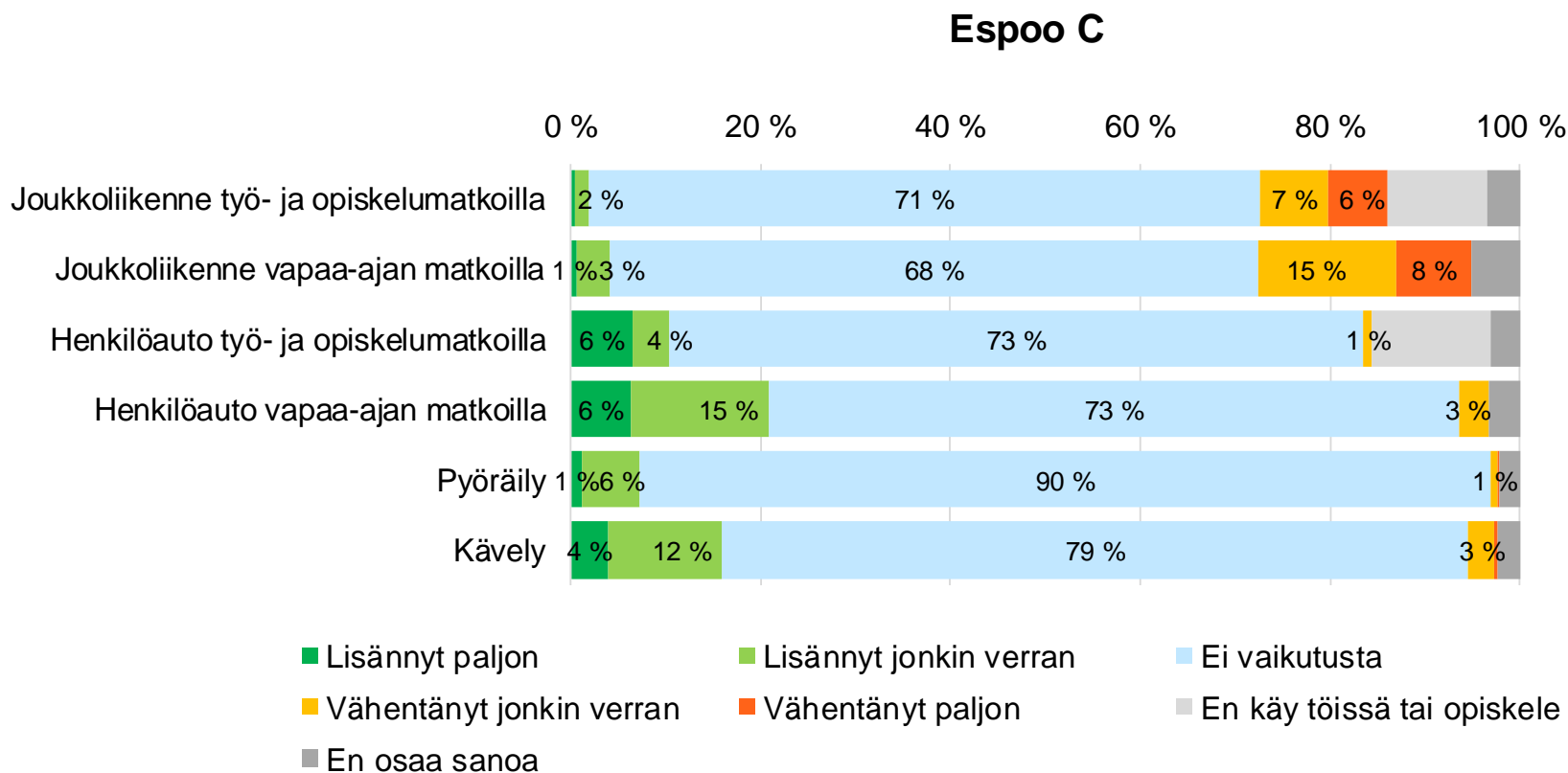

Espoon B-vyöhykkeen ja Kauniaisten asukkaat arvioivat lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi. Käyttö on lisääntynyt erityisesti vapaa-ajan matkoilla, joilla jopa 29 % arvioi lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä.

Auto käytön arvioidaan vähentyneen. Kävelyn ja pyöräilyn arvioidaan lisääntyneen, mikä voi liittyä automatkojen vaihtumiseen joukkoliikennematkoiksi: joukkoliikennematkoihin sisältyy yleensä myös kävely- tai pyöräilyosuuksia.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön?

Espoon C-vyöhyke

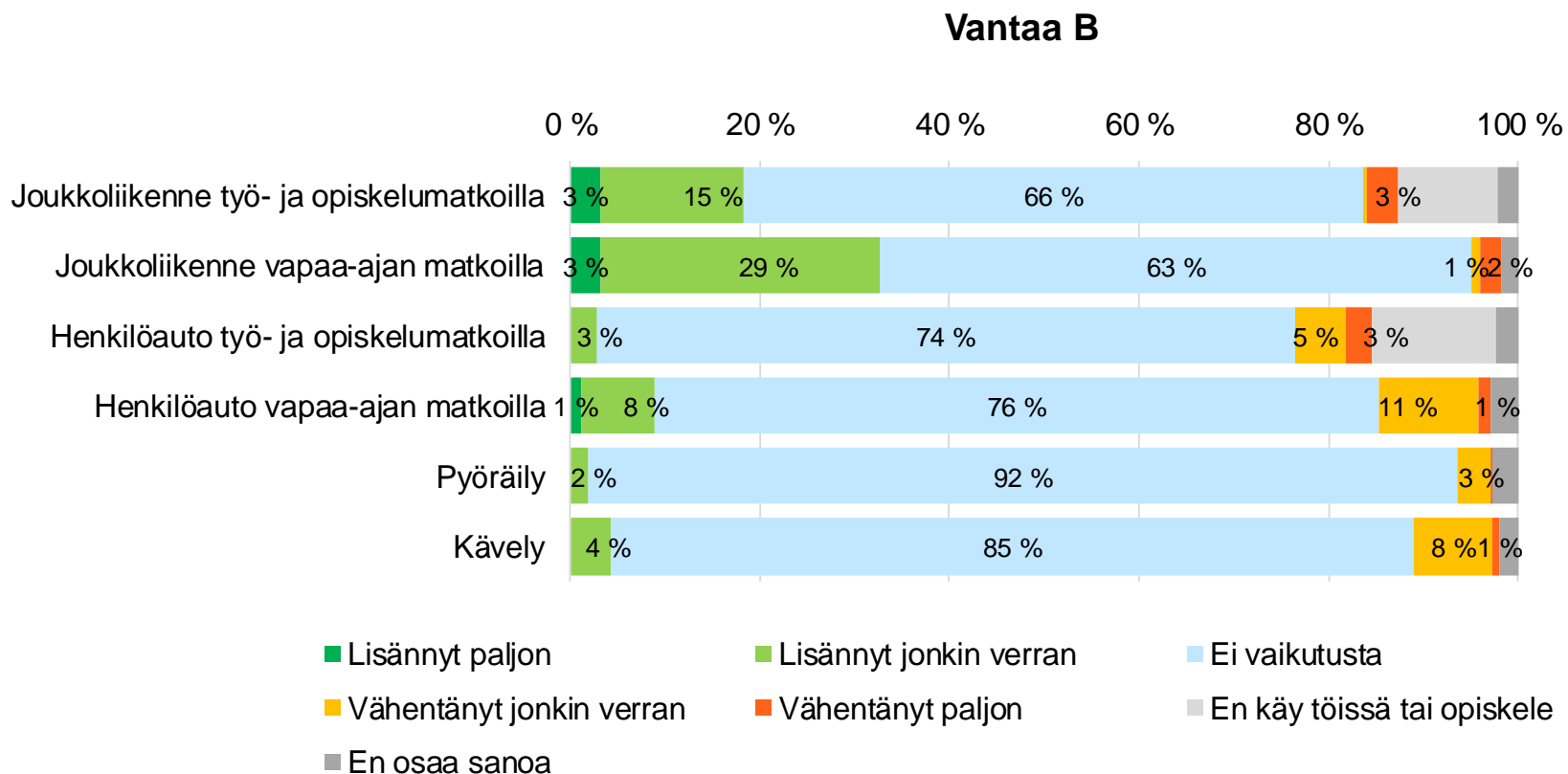

Espoon C-vyöhykkeen asukkaat arvioivat vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi. Käyttö on vähentynyt erityisesti vapaa-ajan matkoilla, joilla jopa 22 % sanoo vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä.

Auton käytön, kävelyn ja pyöräilyn arvioidaan lisääntyneen.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön?

Vantaan B-vyöhyke

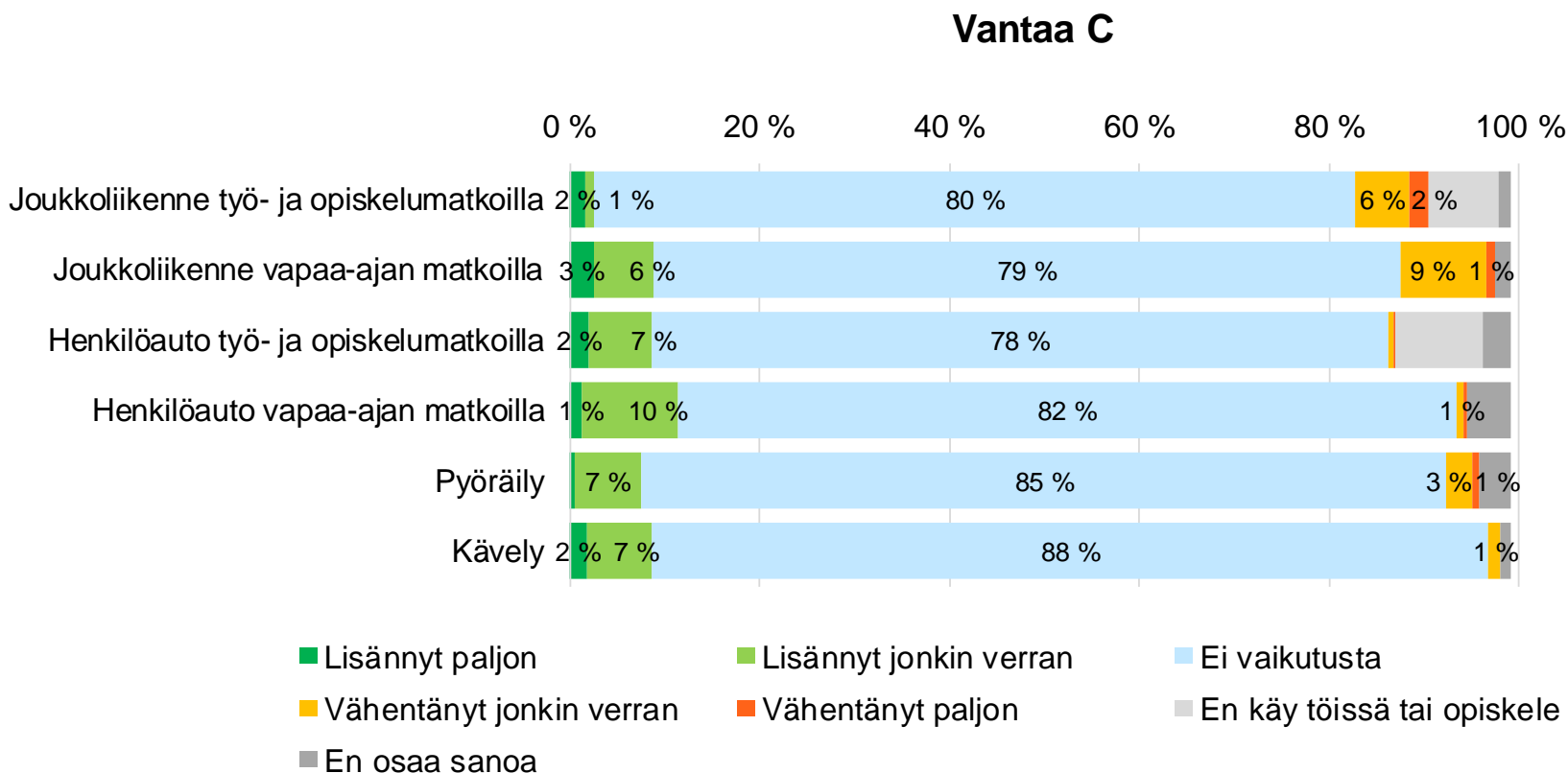

Vantaan B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi. Käyttö on lisääntynyt erityisesti vapaa-ajan matkoilla, joilla jopa 32 % arvioi lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä.

Auton käytön ja kävelyn arvioidaan vähentyneen.

Miten asukkaat arvioivat vyöhykeuudistuksen vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön?

Vantaan C-vyöhyke

Vantaan C-vyöhykkeen asukkaat arvioivat vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä työ- ja opiskelumatkoilla vyöhykeuudistuksen vuoksi.

Auton käytön ja kävelyn arvioidaan lisääntyneen.

Selvästi harvempi Vantaan kuin Espoon C-vyöhykkeen asukas arvioi vyöhykkeiden käyttöönoton vaikuttaneen omaan kulkutapojen käyttöön.

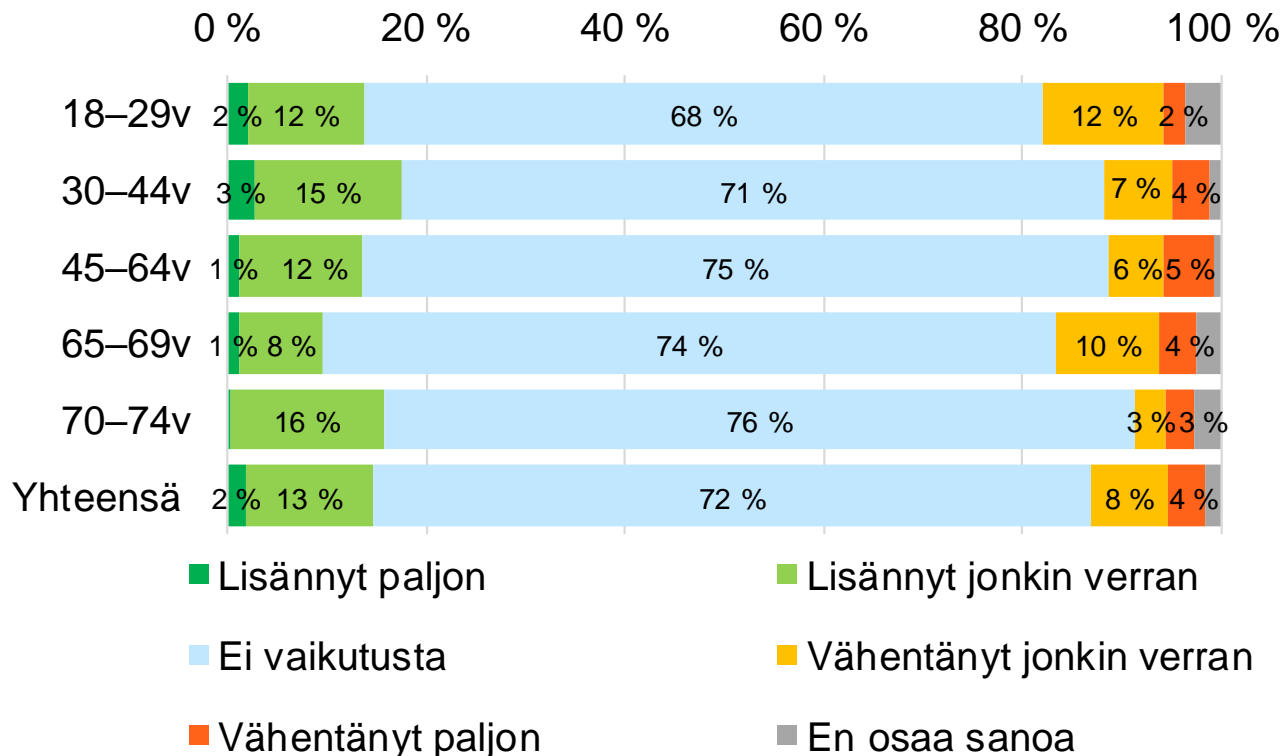
Eri ikäisten asukkaiden arviot vyöhykkeiden käyttöönoton vaikutuksista omaan kulkutapojen käyttöön

HSL
HRT

Joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla

Joukkoliikenne vapaa-ajan matkoilla

Joukkoliikenteen käyttöä vapaa-ajan matkoilla ovat lisänneet 30–44-vuotiaat ja 70–74-vuotiaat: heidän joukossaan on enemmän niitä, jotka arvioivat lisänneensä käyttöä, kuin niitä, jotka arvioivat vähentäneensä.

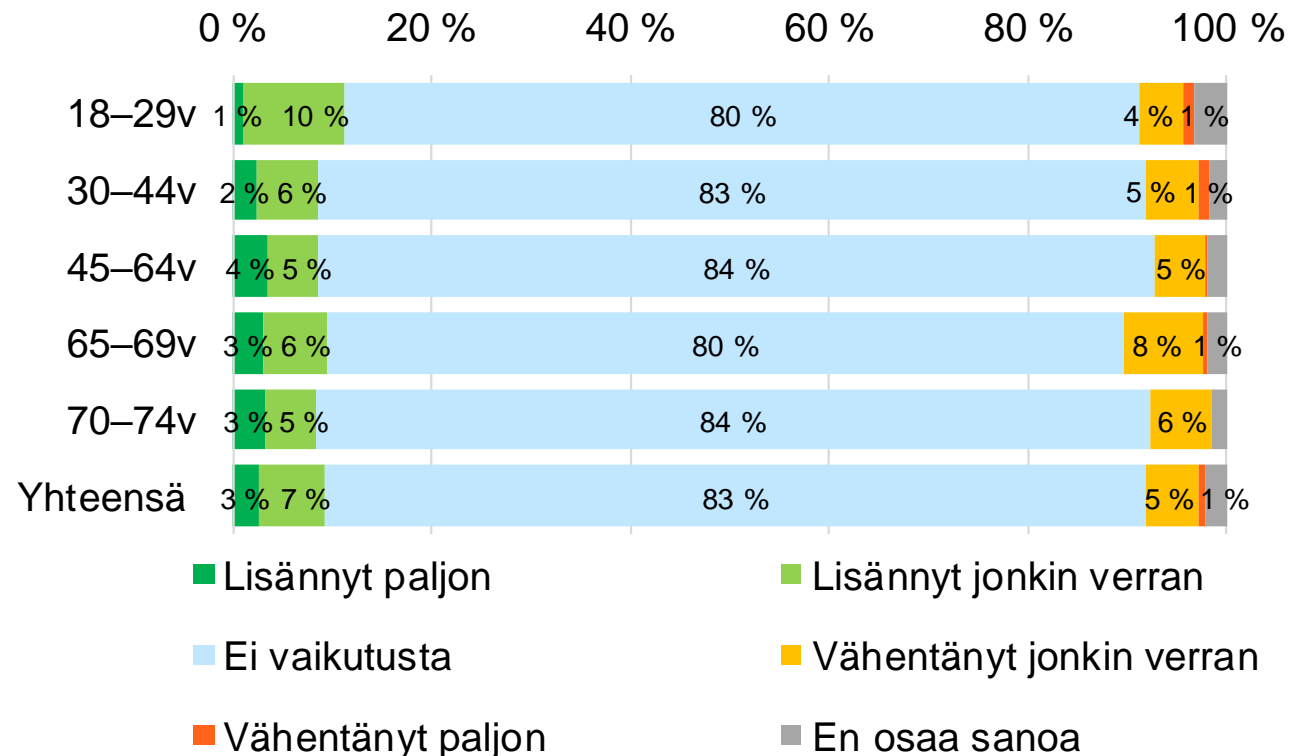
65–69-vuotiaiden joukossa puolestaan on enemmän käyttöä vähentäneitä.

18–29-vuotiaiden ja 45–64-vuotiaiden joukossa käyttöä lisänneitä ja vähentäneitä on suurin piirtein yhtä paljon.

Henkilöauton käyttö vapaa-ajan matkoilla

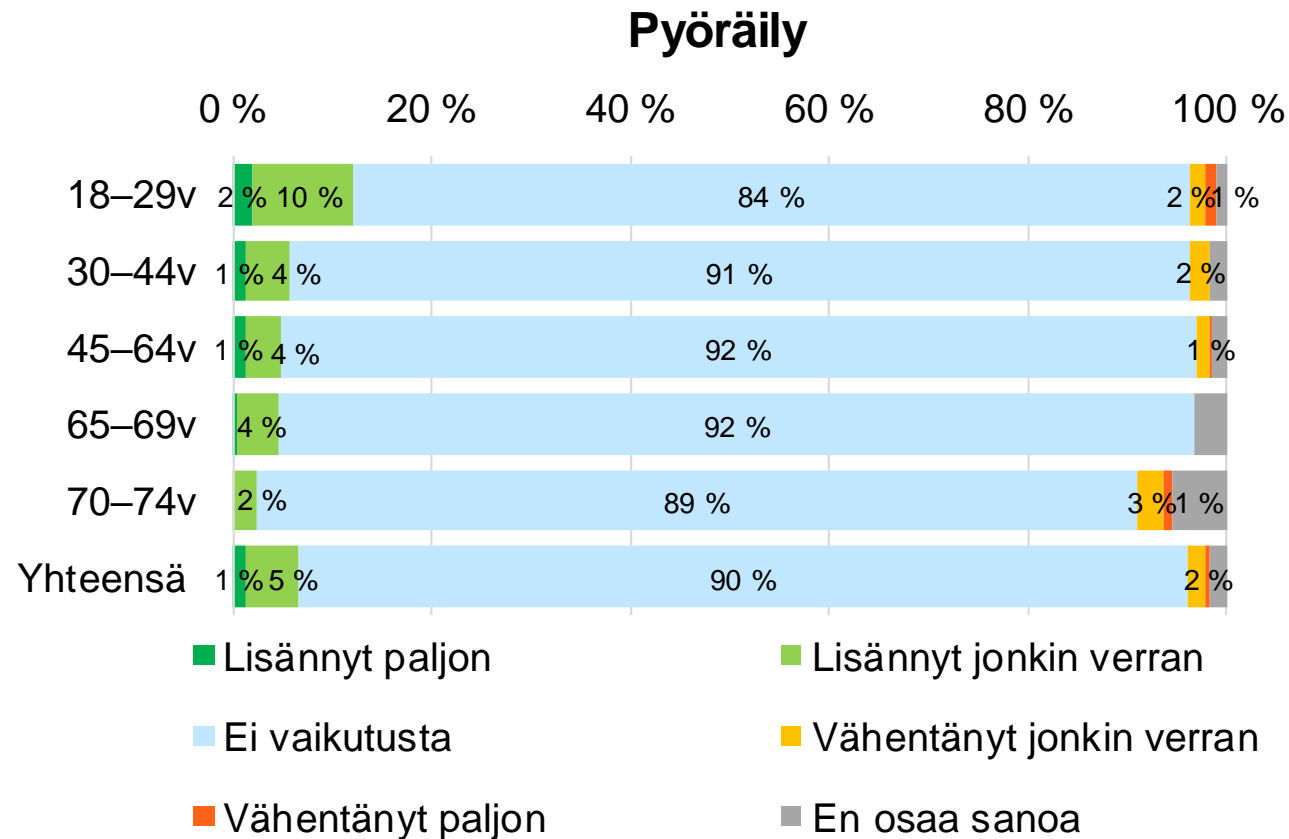

Henkilöauto vapaa-ajan matkoilla

Lähes kaikissa ikäryhmissä arvioidaan, että vyöhykkeiden käyttöönotto on lisännyt hieman henkilöauton käyttöä vapaa-ajan matkoilla. Poikkeuksena tästä ovat 65–69-vuotiaat, joissa on yhtä paljon autoilua lisänneitä kuin vähentäneitä.

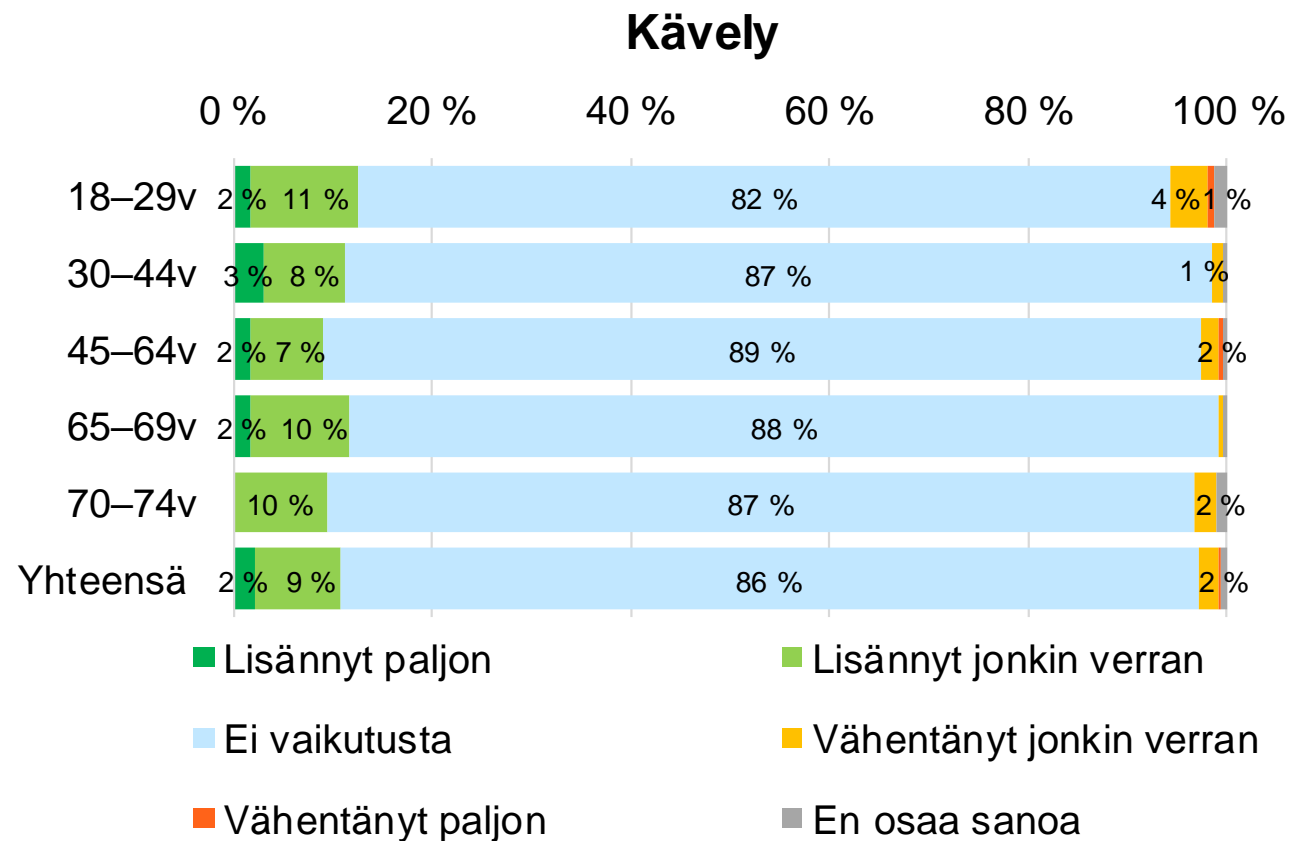
Pyöräily

Erityisesti 18–29-vuotiaat sanovat lisänneensä pyöräilyä vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi.

Toisin kuin muut ikäryhmät, 70–74-vuotiaat eivät arvioi pyöräilynsä lisääntyneen.

Kävely

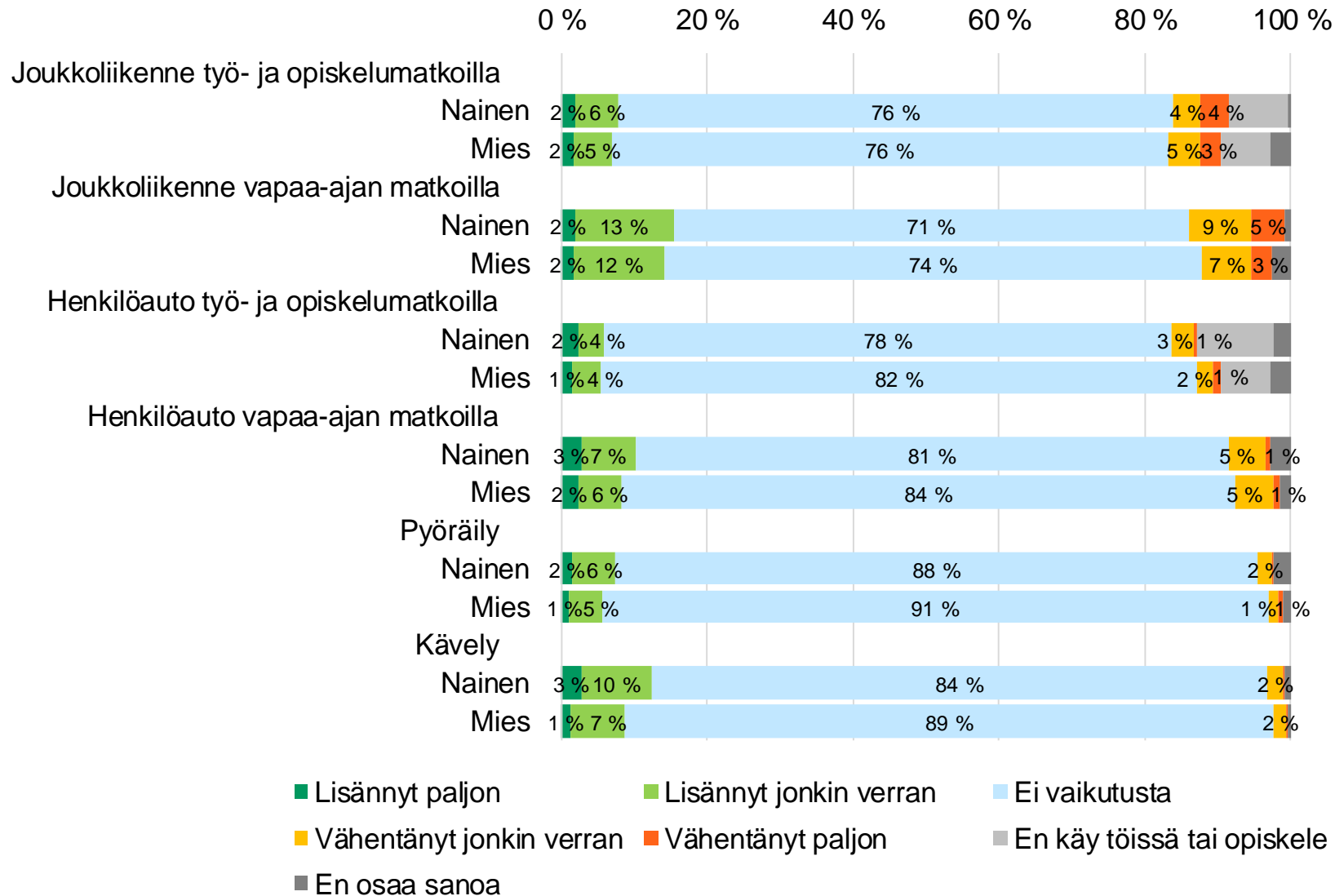
Kaikissa ikäryhmissä arvioidaan, että kävely on lisääntynyt vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi.

Naisten ja miesten arviot vyöhykkeiden käyttöönoton vaikutuksista omaan kulkutapojen käyttöön

HSL
HRT

Vyöhykeuudistuksen vaikutukset kulkutapojen käyttöön sukupuolen mukaan

Naisten ja miesten arviot vyöhykeuudistuksen vaikutuksista omaan kulkutapojen käyttöön ovat hyvin samankaltaisia.

Naiset kuitenkin arvioivat miehiä useammin uudistuksen vähentäneen joukkoliikenteen käyttöä vapaa-ajan matkoilla. Toisin sanoen, joukkoliikenteen käyttö vapaa-ajan matkoilla vaikuttaa lisääntyneen suhteellisesti enemmän miehillä kuin naisilla.

Naiset arvioivat miehiä useammin lisänneensä kävelyä.

Vyöhykkeiden käyttöönoton vaikutukset kuntarajan ylittäviin joukkoliikennematkoihin

HSL
HRT

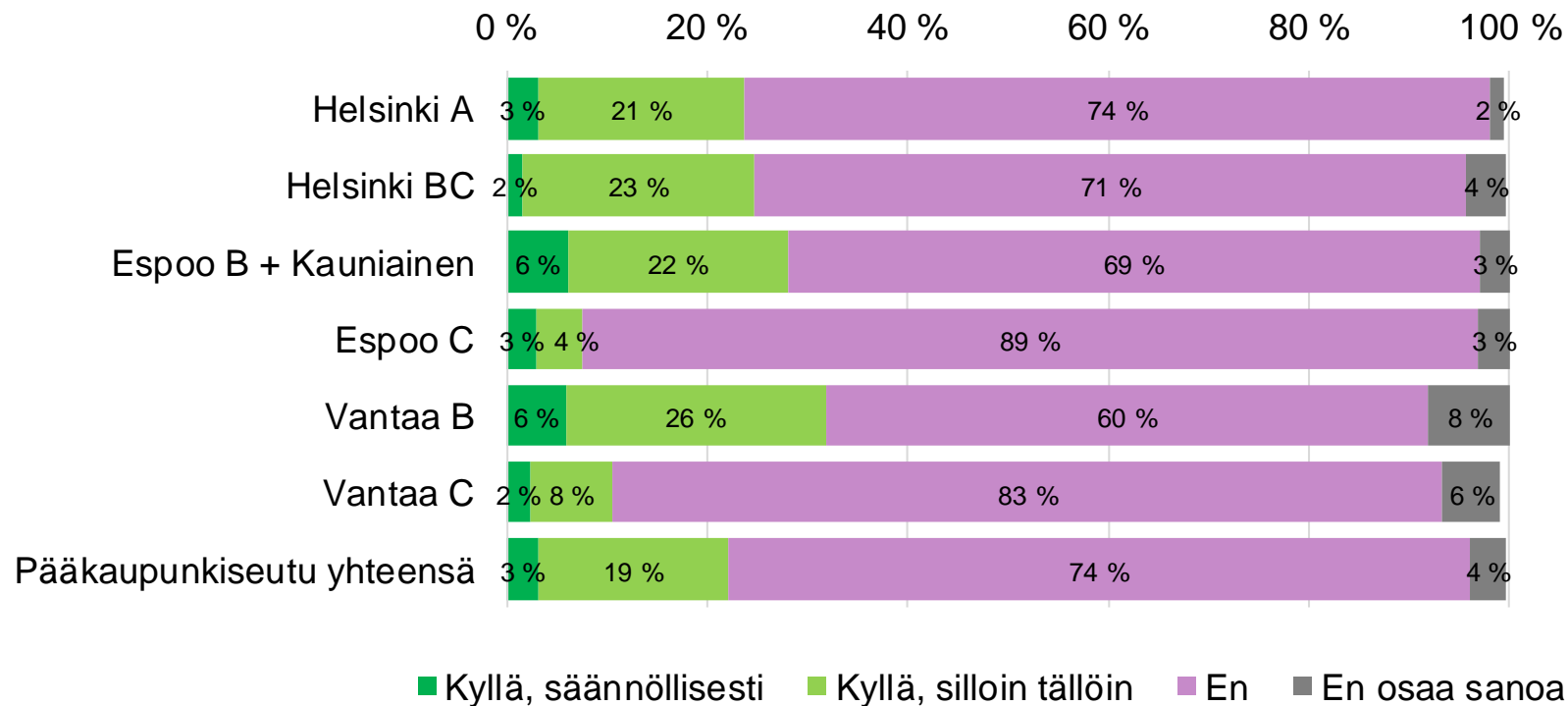
Oletko tehnyt vyöhykkeiden käyttöönoton vuoksi aikaisempaa enemmän kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja?

Vyöhykeuudistus on lisännyt kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja: 22 % pääkaupunkiseudun asukkaista sanoo tehneensä aikaisempaa enemmän kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja.

Osuus on suurin Vantaan B-vyöhykkeellä (32 %) ja pienin Espoon C-vyöhykkeellä (7 %).

Aikaisempaa laajempia matkustusalueita hyödynnetään pääasiassa satunnaisesti: vain 3 % asukkaista on tehnyt säännöllisesti aikaisempaa enemmän kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja.

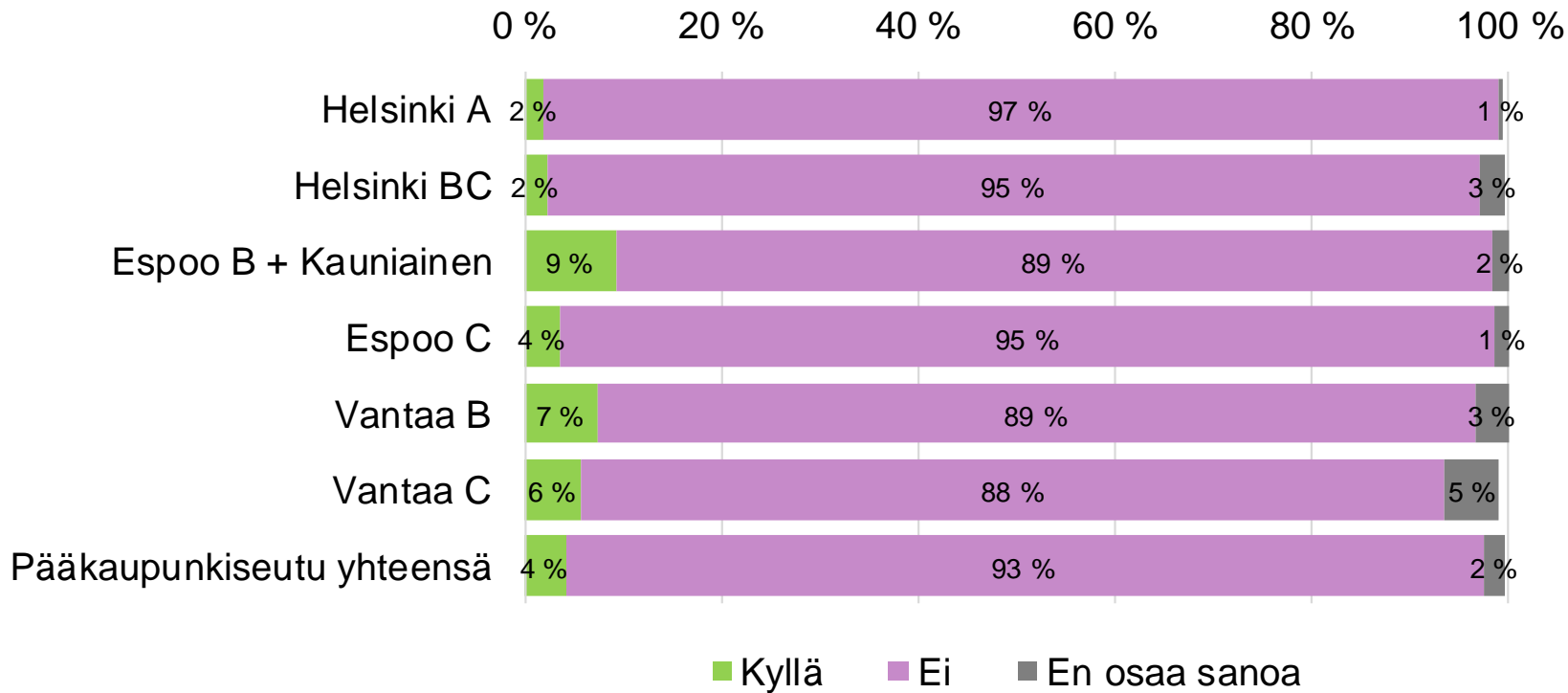

Vyöhykkeiden käyttöönoton vaikutukset asuinpaikan valintaan

HSL
HRT

Onko vyöhykkeiden käyttöönotolla ollut vaikutusta asuinpaikkasi valintaan?

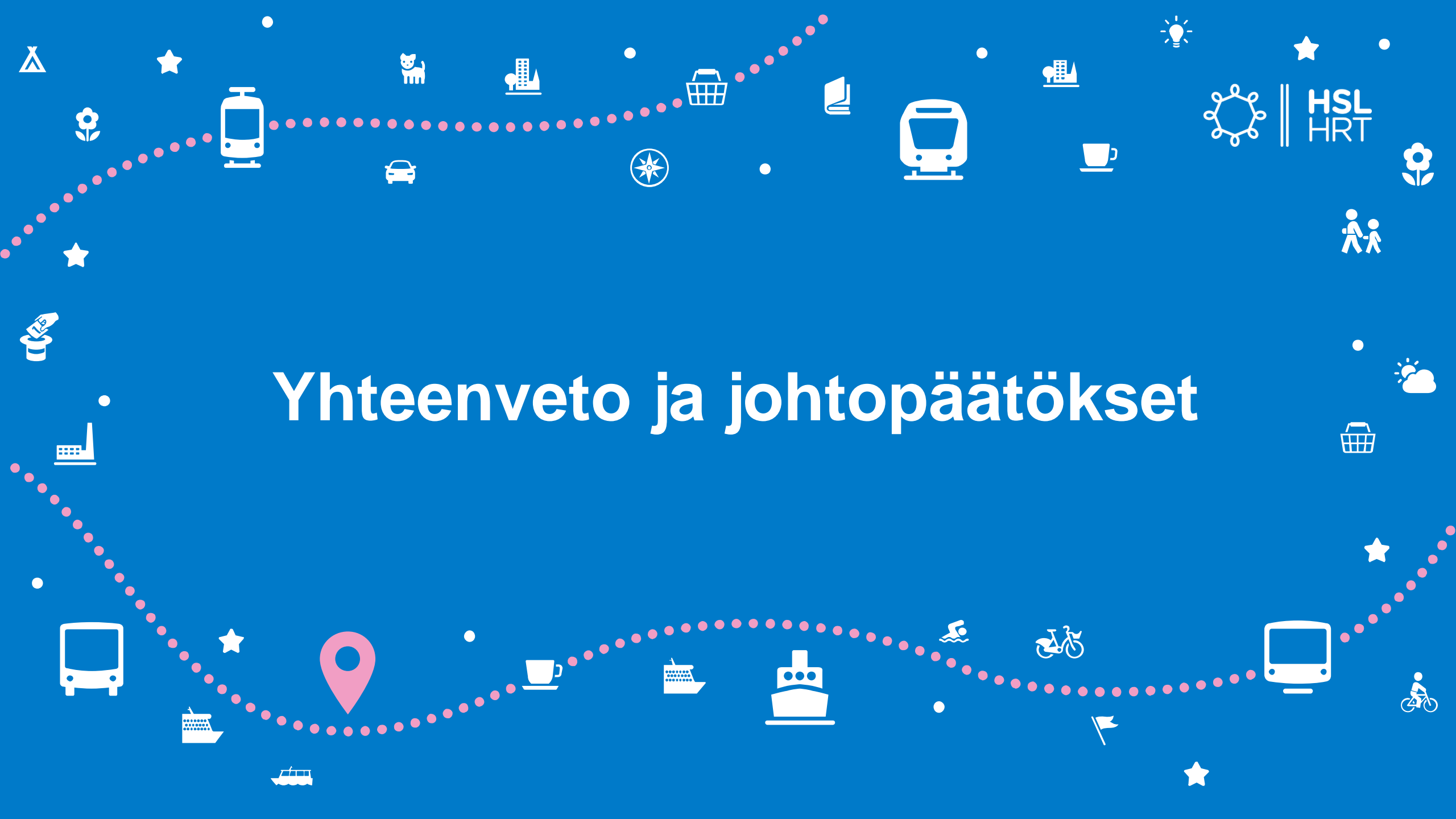

Vyöhykeuudistuksella on ollut pientä vaikutusta asuinpaikan valintaan: 4 % pääkaupunkiseudun asukkaista sanoo, että vyöhykeuudistus on vaikuttanut asuinpaikan valintaan.

Osuus on suurin Espoon B-vyöhykkeellä, jossa 9 % asukkaista sanoo näin.

Vyöhykeuudistus on vaikuttanut vähiten helsinkiläisten asuinpaikan valintaan (2 %).

Yhteenveto ja johtopäätökset

Johtopäätökset 1

- Espoon ja Vantaan B-vyöhykkeen asukkaat arvioivat lisänneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi
 - Joukkoliikenteen käyttö on lisääntynyt erityisesti vapaa-ajan matkoilla
 - Auton käytön arvioidaan vähentyneen
- Helsingin A-vyöhykkeen asukkaat arvioivat vähentäneensä joukkoliikenteen käyttöä vyöhykeuudistuksen vuoksi, ja lisänneensä kävelyä ja pyöräilyä
- Asukkaiden arvioiden perusteella vyöhykkeiden käyttöönotto on vaikuttanut negatiivisimmin Espoon C-vyöhykkeen asukkaiden kulkutapoihin
 - ABC-, BCD-, CD- ja ABCD-lippujen hintoja laskettiin 1.1.2020, mikä on voinut parantaa tilannetta
- Koko pääkaupunkiseudun tasolla vyöhykeuudistuksen vaikutukset joukkoliikenteen käyttöön ovat kaikkiaan positiivisia: joukkoliikenteen käytön arvioidaan lisääntyneen hieman vapaa-ajan matkoilla.

Johtopäätökset 2

- Joukkoliikenteen käyttöä vapaa-ajan matkoilla ovat lisänneet erityisesti 30–44-vuotiaat ja 70–74-vuotiaat
 - 70 vuotta täyttäneiden alennuslippu (-50 % kerta- ja arvolipuista klo 9–14 alkavilla matkoilla) on todennäköisesti lisännyt 70 vuotta täyttäneiden joukkoliikenteen käyttöä
- Miesten ja naisten arviot vyöhykeuudistuksen vaikutuksista kulkutapojen käyttöön ovat pääasiassa hyvin samankaltaisia
 - Vyöhykeuudistus vaikuttaa kuitenkin lisänneen hieman enemmän miesten kuin naisten joukkoliikenteen käyttöä vapaa-ajan matkoilla

Johtopäätökset 3

→ Vyöhykeuudistus on lisännyt kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja

- 22 % pääkaupunkiseudun asukkaista on tehnyt aikaisempaa enemmän kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja
- Laajempia matkustusalueita hyödynnetään kuitenkin enimmäkseen satunnaisesti: vain 3 % tekee aikaisempaa enemmän kuntarajan ylittäviä joukkoliikennematkoja säännöllisesti

→ Vyöhykeuudistuksella on ollut pientä vaikutusta asuinpaikan valintaan

- 4 % pääkaupunkiseudun asukkaista sanoo, että vyöhykeuudistus on vaikuttanut asuinpaikan valintaan
- Vaikutus on suurin Espoon B-vyöhykkeellä, jonka asukkaista 9 % sanoo näin